KVINDEBLADET

• HVAD VI VIL •

UDGIVET AF

KVINDELIG FREMSKRIDTSFORENING.

Nr. 48.

Udgaar hver Søndag. Abonnement 60 Øre pr. Kvartal foruden Postpenge. Annoncer pr. Petitlinie eller dens Plads 10 Øre.

København, Søndagen den 29. November 1891.

IV. Aargang.

Alle Klager over Uregelmæssigheder i Bladets Forsendelse bedes indgivet til det Posthus, hvorfra Bladet udleveres.

Clara Raphael.

Der har ofte blandt Kvindesagens Venner været ytret Ønske om at kende Mathilde Fibigers personlige Liv. Den Kvinde, der fremkaldte det første Røre i Kvindebevægelsen her hjemme, og som gav Stødet til Clara Raphael Fejden, som blev kendt langt ud over Danmarks Grænser. Det vil derfor være mange velkomment, at Margrete Fibiger, en Niece af den afdøde, med en omhyggelig Haand har samlet Breve og literære Udtalelser og med Sympathi og Forstaaelse skildret os den berømte „Clara Raphael". Som hendes nære Slægtning har Forfatteren gennem mundtlige Meddelelser haft Betingelser for at give et fyldigere Billede af denne udmærkede Kvinde, end en fremmed med den største Flid vilde været i Stand til.

Naar man læser denne 19aarige Clara Raphaels første Skriverier, hun, der ubevidst sender sine poetiske Tanker ud i Verden, begriber man ikke, at disse Tanker, formede med en vidunderlig Skønhed, fulde af en Sjæls Inderlighed og af kvindelig Ynde, kunde blive et saa kraftigt Slag i Ansigtet paa Fordomme og bornerte Samfundsforhold. Talrige Penne kom i Bevægelse; lige fra Digteren Goldschmidt til de raaeste Avisartikler, saa kastede de sig alle over den lille uskyldige unge Pige, som om hele Samfundet var i Fare og nødvendigt maatte omstyrtes, blot fordi en Kvinde havde en Mening og tillod sig at udtale denne i al Beskedenhed. Rimeligvis havde I. L. Heiberg, som paatog sig Udgivelsen af Bogen og som den Gang stod som Fører for den literære Dannelse, væsenlig Skyld i, at Spidserne i Hovedstaden tog saaledes paa Veje; eller mon ikke den egenlige Grund var den, *at i Virkeligheden bar Mathilde Fibiger Spiren i sig til alle de nye Tanker i Tiden?*

Stormen, der rejste sig, var imidlertid ikke stærk nok til at bryde Isen, der den Gang laa stivnende over Menneskehavets frugtbare Bølger; det blev først 20 Aar senere, at Georg Brandes med sin Oversættelse af Stuart Mill tvang Folk til for Alvor at forhandle Kvindesagen.

Mathilde Fibiger, hvis egenlige nye Tanker er, at Kvinden ikke blot er Hjemmets Kvinde, men *Samfundsmenneske*, glædede sig ved Brandes Bog og skrev i den Anledning: „Det har længe været min hemmelige Yndlingstanke, at Mænd og Kvinder fra Barndommen af maa lære at betragte hinanden som Kammerater — i Ordets bedste Forstand", og hun mødtes saaledes i Forstaaelse med Stuart Mill. Thi det var navnlig Anstødstanken for Publikum i Clara Raphaels Opfattelse. Hun vilde elske mange, hun vilde trykke Verden til sit Bryst, hun følte Fællesskab som Samfundsmenneske. Men selv Digteren Heiberg, som blev fanatisk forelsket i hende gennem hendes Breve og hendes første Manuskripter, som hun sendte ham, forstod hende ikke helt. Det er noget af det mest interessante i Bogen at læse Hejbergs glødende Beundring for den endnu personlig ukendte Forfatterinde; men selve Pointet i hendes Anskuelser har han ikke fattet. Han skriver saaledes i et af sine uhyre lange og meget interessante Breve: „Den Kærlighed, der omfatter hele Menneskeslægten, er vel skøn . . . . Kvinden skal vel være medlidende, hjælpsom mod alle, men hun skal elske **en**, det er Inkarnationen af hendes Idé, hendes rette Emancipation."

Da det for Mathilde Fibiger mere kommer an paa at *være* end at *virke*, er det kun ved at gøre Bekendtskab med hendes personlige Liv, man tilfulde lærer at forstaa hendes store Begavelse og rige Sjæleevner, der med den mest brændende Kærlighed til Frihed for Menneskets naturlige Evner bringer hende saa mange Lidelser og saa megen Misforstaaelse.

Økonomisk trykket og af den Tids Opfattelse berøvet al Uafhængighed til at leve sit eget Liv, sensibel og let saaret som alle, der giver Verden deres ædleste og bedste Tanker, sit indre Jeg, blev Mathilde kun 41 Aar gammel, ikke bitter i Sindet, men dog med sit Blik fuldstændig vendt mod Evigheden, som det Sted, hvor der først for Alvor skal leves.

Opdraget med den største Omhu og Kærlighed som det yngste Barn i en talrig Børneflok, maa hun tidligt ud i Verden og kommer derfor som 18aarig Pige ud som Lærerinde. Igennem Breve til Søstre og Veninder gør vi først Bekendtskab med de geniale Tanker, der rører sig i denne unge Kvinde. „Tanker!" skriver hun, „hvilken Rigdom omfatter ikke dette ene Ord. Tanker om Livet, om Menneskets, Kvindens Kald. — Og disse Tankers Frugt er Handlinger, ydmyge og kærlighedsfulde, rige paa Velsignelse, Handlinger, der bringer Sjælen Fred." Hendes Forhold til Gud kan man tænke sig ved følgende Udtalelse af hende: „Jeg tror paa Gud som den evige Kærlighed, ikke som en gammel Mand, der med en Vægtskaal i Haanden afvejer Menneskenes Synder og sorterer dem i to Dele," og et andet Sted: „Tror Du ikke, al Kunst, al Poesi, al sand Videnskab er *Gudsord*, som nedlægges i vor Sjæl for at vi skulle tale dem til Verden." Den Gang, hun arbejdede paa Clara Raphael, skrev hun: „Tænk hvad det maa være at stille sig til Kamp mod alle de Fordomme, der som et Futeral bliver sluttet om Aanden, endnu medens den sover i Barnets Sjæl, saa den lille Stak-